

Pracovní list k seriálu Birdwatching

17. Krmítka

A. Jak si vyrobit samonásypné krmítko?

Samonásypná krmítka jsou vhodná zejména tam, kam nechodíme každý den, např. na zahradě u chalupy. Výhodou je, že se potrava sama plynule sype, ale také zůstává v suchu a nerozfoká ji vítr.

**Do práce s nářadím, jako je pila, kladivo či vrtačka, se nepouštějte sami!
Poproste tatínka nebo staršího sourozence, aby vám s prací pomohl.**

Model č. 1 „Zavařovačka“

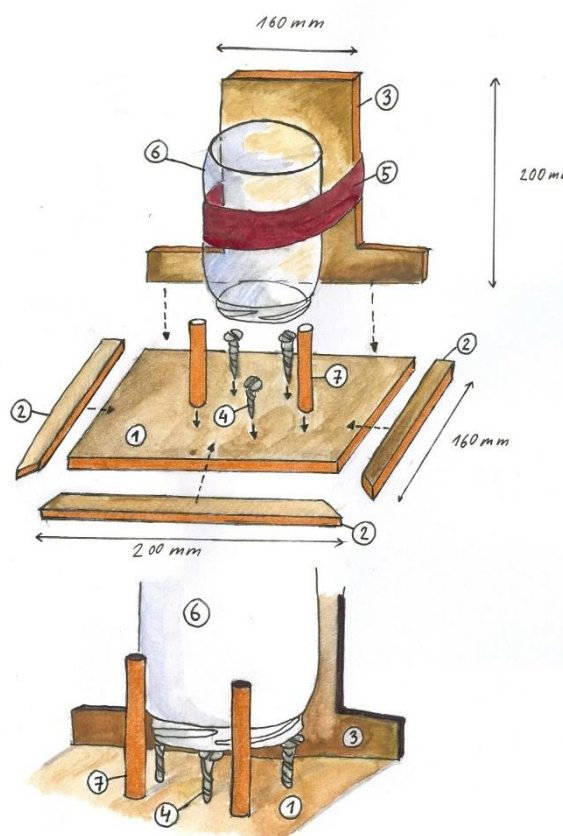
Na jednoduchý násypník použijte skleněnou půllitrovou zavařovačku nebo sklenice či plastové lahve jiných velikostí, jen pak přizpůsobte velikost zadního panelu a základny.

Potřebujete:

- 1 – dřevěné prkénko o síle kolem 25 mm (základna)
- 2 – dřevěné hranolky vysoké min. 20 mm (boční ohrádka)
- 3 – zadní panel z překližky
- 4 – vruty
- 5 – popruh
- 6 – zavařovací sklenice o objemu 0,5 l
- 7 – dřevěné kolíky vysoké asi 80 mm

Jak na to:

- Zadní panel připevněte pomocí vrutů (nejlépe nerezavějících) kolmo k základně.
- Boční hranoly přitlučte hřebíky, aby vytvořili ohrádku. V rozích však nechte vždy malý otvor, aby tudy mohla odtékat voda.
- Vyvrtejte do základny otvory pro kolíky, které budou držet zavařovačku, a k zadnímu panelu připevněte pomocí hřebíčků nebo připínáček popruh, který sklenici bude jistit. Nakonec zašroubujte tři krátké vruty, na kterých bude sklenice stát.
- Sklenici naplňte krmivem, uzavřete víčkem nebo přiklopte kusem tvrdého papíru (např. pivním táckem), obraťte víčkem dolů ji postavte na vruty a upevněte do popruhu. Nakonec uvolněte hrdlo, potrava bude sama postupně vypadávat.

Mezeru mezi okrajem sklenice a základnou můžete přizpůsobovat pomocí vrutů a kontrolovat tak množství vysypávající se potravy. Samonásypné krmítko můžete zavěsit na strom či položit na zem, alespoň dva metry od keřů a stromů. Zde je můžete také překrýt klíčkou z pletiva s velkými oky, abyste dali šanci drobným druhům před většími a agresivnějšími a zároveň ptáky chránili před predátory.

Model č. 2 „Petka“

Esteticky sice neokouzlí, ale ptákům vyhovuje a někde stranou v lese vkus neuráží. Bude pro vás zadostiučiněním, když zvládnete krmítko vyrobit sami a zadarmo a ještě se naučíte recyklovat.

Potřebujete:

- 1) dvě pet lahve (2l nebo 1,5 l)
- 2) izolepu
- 3) trychtýř
- 4) případně špejli nebo klacík jako bidýlko

Jak na to:

- Jednu pet lahev rozřízněte v půlce, dole vyřízněte dva oválné otvory naproti sobě.
- Druhou lahev naplňte pomocí trychtýře zrním, zavíčkujte a nasadte na rozříznutou lahev, spoj přelepte izolepou.
- Na horní lahev přilepte ucho, za které ji zavěsíte, odvíčkujte a nechte sypat. Pod otvorem můžete protáhnout špejli nebo klacík jako bidýlko.

Vlastní fantazii při výrobě se meze nekladou, můžete experimentovat a přijít s vlastním návrhem!

B. Recepty pro mlsné zobáčky

Květník nebo kokos

Vepřové nesolené sádlo nebo rostlinný ztužený pokrmový tuk rozpustíme, do něj zamícháme semínka, jádra ořechů apod. Směsí naplníme obrácený květináč nebo polovinu kokosového ořechu (do jehož otvoru ve dně jsme protáhli větvičku, která přesahuje ven a na níž se budou držet ptáci) a po zatuhnutí tuku pověsíme na stinné místo.

Šišková pochoutka

Borové šišky mají krásný tvar, který přímo volá po tom, abychom ho využili jako krmítko pro ptáky! Až půjdete příště na procházku, najděte ty největší borové šišky a ukuchtěte ptákům tuto jednoduchou a rychlou pochoutku.

Potřebujete:

4 a ½ hrnku hovězího loje nebo ztuženého rostlinného tuku

1 hrnek tvrdého rozdrobeného chleba (nejlépe celozrnného)

½ hrnku vyloupaných slunečnicových semínek

¼ hrnku prosa

¼ hrnku rozinek (nebo např. nadrobno pokrájených křížal)

velké plně otevřené borové šišky

Jak na to:

- Na pánvi, případně v kastrůlku nechte rozpustit lůj (nebo rostlinný tuk). Až se rozpustí, odložte ho na chvíli stranou, aby trochu zchladl. Mezitím v míse dobře promíchejte zbylé přísady (kromě šišek).
- Jakmile tuk začne tuhnout, vmíchejte ho postupně do směsi přísad.
- A teď šišky! Nejprve každou omotejte drátkem, na který se pak snadno zavěsí. Směs vtírejte mezi otevřené šiškové plátky, a když jsou plné až po okraj, rozvěste je po zahradě a těšte se na strážníky.

Lahůdka pro strakapoudy

Tak tohle je osvědčená klasika! Snad žádné jiné pozorování na krmítku se nevyrovná zážitku, kdy vám na něj přiletí strakapoud. Míhání černé a bílé s červenými záblesky, to je nádhera. A není lepší cesty, jak tyhle krasavce přilákat, než pomocí dobrotami prošípaného špalíčku.

Potřebujete:

- 1) dřevěné špalíky (ze silné větve či tenčího kmínku)
(max. 60 cm dlouhé)
- 2) lůj

Jak na to:

- Do špalíku vyvrtejte přibližně osm děr o průměru kolem 2,5 cm a asi 4 cm hluboké.
- Díry napěchujte lojem i s případnými zbytky masa a špalíky rozvěste.
- Lůj můžete také nejprve rozpustit v rendlíku a po zchladnutí díry plnit vzniklou měkkou směsí.

Kde najdete více receptů:

Golley, Mark (2006): Cooking for birds. Fun recipes to entice birds to your garden. New Holland London.

Některé recepty a návody byly publikovány v časopise České společnosti ornitologické Ptačí svět 2/2008; www.birdlife.cz/ptacisvet.html. Foto: Zdeněk Vermouzek. Ilustrace: Alena Klvaňová.